

Plan een boom

Een goed structuurplan moet evenveel oog voor de uitvoering als voor de ruimtelijke plannen hebben. Gent leert uit zijn ervaringen: veel mooie plannen leiden niet zomaar tot mooie resultaten. De stad heeft een leesbaar opvolgingssysteem waarmee het bestuur zich open en kwetsbaar opstelt.

“In de gemeenteraad kregen we bakken kritiek over ons heen, terwijl wij als ruimtelijke planners ons werk net wel hadden gedaan”, zegt directeur Philippe Van Wesenbeeck van de dienst Stedenbouw en Ruimtelijke Planning. “We hebben zoals politiek beslist in bijkomende ruimte voorzien. Maar het is niet omdat we dat allemaal netjes in plannen hebben uitgewerkt, dat er ook bossen groeien, woningen worden gebouwd en bedrijventerreinen worden ontwikkeld.” Het is overigens geen wonder dat er gedebatteerd wordt, want zelfs een minder briljant gemeenteraadslid kan na enkele minuten lectruur opmerkingen maken en vragen stellen over de jaarverslagen met de stand van de uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Gent. Zo frappant groot zijn de balken die aangeven welke ruimte voor bossen, woningen en bedrijven de jongste jaren in bestemmingsplannen zijn vastgelegd en zo minuscuul klein zijn de balkjes met de concrete realisering. Ze komen soms amper aan de oppervlakte kijken.

“Met ons systeem van permanente opvolging en de regelmatige rapportering stellen we ons open en kwetsbaar op, want iedereen kan zien hoe het staat met de uitvoering van het ruimtelijk structuurplan (2003). Daar worden we dan ook op afgerekend.” Die openheid houdt risico’s in maar biedt ook mogelijkheden om het beleid bij te sturen en collega’s in het schepencollege en externe partners zoals het Vlaams gewest aan te porren mee te werken aan de uitvoering van het structuurplan en vooral van de meer dan vijftig kernprojecten die de mooie woorden en intenties op het terrein moeten waarmaken. “Het was de keuze van schepen Karin Temmerman (stadsontwikkeling, wonen en mobiliteit, sp.a) om een uitvoerig opvolgingssysteem voor het structuurplan op stapel te zetten”, zegt Philippe Van Wesenbeeck. Meteen kan ook elke schepen controleren hoe het staat met wat hem of haar het meest aan het hart ligt.

NIET IN EIGEN HANDEN

“We volgen drie zaken op: de kwantitatieve taakstellingen, de voortgang van de kernprojecten en de kwaliteit van de uitvoering”, zegt Philippe Van Wesenbeeck. “Met andere woorden: halen we voor wonen, bedrijvigheid en groen de cijfers die we vooropstelden? Komt er echt iets in huis van de 52 strategische kernprojecten die de gewenste ruimtelijke structuur in tien à vijftien jaar moeten rea-

liseren en is de groendienst wel bezig met de aanleg van parken en de dienst economie met bedrijventerreinen? En hoe zit het met de kwaliteit? Grote stadsontwikkelingsprojecten als Flanders Expo of Gent Sint-Pieters moeten binnen de grenzen van het structuurplan blijven. Dat vergt een continue opvolging en leidt tot pittige discussies met marktpartijen en zelfs met andere overheden.

Aanvankelijk was de opvolging uitbesteed aan Studiegroep Omgeving, maar tegenwoordig doen we dat zelf, ook omdat het een uitgesproken kerntaak van de overheid is. Methodisch worden we nog wel bijgestaan. We hebben in de loop van de jaren veel bijgeleerd, met vallen en opstaan. Eén van de grote moeilijkheden daarbij is dat een stad in haar structuurplan wel een visie op de toekomst kan formuleren, maar voor de uitvoering ofwel onvoldoende middelen heeft ofwel op het bevoegdheidsterrein van andere partners komt. Aanleg van grote groenpolen, ontwikkeling van gewestelijk bedrijventerreinen of bouw van nieuwe tramlijnen zijn geen stedelijke maar gewestelijke materie. Voor een stad met veel kwantitatieve doelstellingen

in haar structuurplan is permanente opvolging meer dan aangewezen.

Zo stelde het plan in 2003: we moeten jaarlijks 1300 woningen bouwen. Vandaag weten we hoe irrelevant zulke cijfers zijn omdat de

rol van de stad snel uitgespeeld is. We kunnen niet veel meer doen dan bouwruimte vrijmaken. Maar als de bouwsector vervolgens een crisis beleeft, ligt een deel van die ruimte daar. Daarom geven we nu heel duidelijk aan in welke ruimte de stad planologisch heeft voorzien. In 2007 hebben we in verschillende ruimtelijke uitvoeringsplannen (RUP) plaats gemaakt voor meer dan 3800 woningen. Helaas staan die huizen en appartementen er twee jaar later niet omdat de stad de uitvoering nu eenmaal niet zelf in handen heeft, zelfs niet als het over sociale woningbouw gaat. Ook daar kan een bestuur de mooiste doelstellingen bepalen, maar als de huisvestingsmaatschappijen hun werk niet doen of geen geld van de Vlaamse overheid ontvangen, blijft alles wat het was.

CONCREET OP HET TERREIN

De jongste jaren kwam er niet één nieuw bedrijventerrein op de markt, terwijl er in uitvoeringsplannen veel ruimte voor bedrijven is vrijgemaakt. Papier, daar bleef het bij. Wat uitvoering betreft

Peter Renard

was de stad niet georganiseerd: niet onze afdeling ruimtelijke planning, niet de collega’s van economie en niet het Stadsontwikkelingsbedrijf. Vandaag zijn er wel stappen gezet. Schepen van Economie Mathias De Clercq (Open VLD) heeft middelen vrijgemaakt en de dienst Economie en het ontwikkelingsbedrijf zorgen ervoor dat er echt bedrijventerreinen komen. “

“Gent zou ook nieuwe bossen planten. De lat lag hoog en ook dit keer zijn we erover geraakt. Op papier zijn er voldoende hectaren voor bossen vrijgemaakt. Maar er is amper een boom de grond in gegaan. De uitvoering stond niet in het structuurplan en bleef ook uit. Het gevolg was dat wij in de gemeenteraad bakken kritiek over ons kregen, terwijl ons deel van het werk net wel af was. Nu weten we dat een volgend structuurplan evenveel oog voor de uitvoering als voor de ruimtelijke plannen moet hebben. In afwachting zijn we ons met het Vlaamse Agentschap Natuur en Bos (ANB) en onze eigen groendienst beter aan het organiseren. We willen geen bomen plannen maar bomen planten en daarom nemen we nu in elk RUP concrete uitvoeringsmaatregelen op. En als we weten dat er niet realiseerbare groenzones op de ruimtelijke plannen staan, dan moeten we de moed hebben om die te schrappen en op zoek gaan naar andere groenzones.”

“Wij moeten ruimtelijke kwaliteit mogelijk maken en bewaken. Maar voor de uitvoering rekenen we op anderen, die daarvoor de nodige middelen moeten uittrekken. Die omslag hebben we intussen in Gent gemaakt. Vroeger waren we al tevreden als er ruimtelijke plannen waren en er in RUP zoveel hectaren bedrijventerrein, groen en woongebied stonden ingekleurd. Dan was alles in orde, ook als er op het terrein niks gebeurde. Zo gemakkelijk maken we ons daar nu niet meer van af. Dat is ook de reden waarom we deze bestuursperiode zo zwaar inzetten op uitvoering. Ons structuurplan is goedgekeurd in 2003 en de planperiode was 1999 – 2015 met een tussentijdse evaluatie. Nu zijn we halverwege en steken we liever een tandje bij om concrete dingen te doen op het terrein, dan weer een jaar te gaan discussiëren. Maar in wezen verandert er niks aan ons structuurplan. En met ons opvolgingssysteem stellen we ons, in navolging van Antwerpen open en kwetsbaar op: al onze projecten lopen op één of andere manier, ze zijn in onze meerjarenplannen opgenomen. Iedereen kan die zien en ons daarop afrekenen.

Philippe Van Wesenbeeck: “In 2003 stelde ons structuurplan: ‘We moeten jaarlijks 1300 woningen bouwen.’ Vandaag weten we hoe irrelevant zulke cijfers zijn omdat de rol van de stad snel uitgespeeld is.” Hollainhof, stad Gent

[HOLLAINHOF, STAD GENT]

[MACHARIUS, STAD GENT]

[SCHAR- EN HOUTDOEK, STAD GENT]

